

Borsó után paradicsom

Főszezon a konzervgyárban

A múlt évben az időjárás kegyeibe fogadta a mezőgazdaságot, s így akkor hektáronként átlagosan 42 mázsa borsó termett, ami rekordnak számított. A szakemberek az idén a tervek készítésekor borsóból hasonló termésátlagot vártak. A feldolgozó üzemek is ehhez a számításhoz igazodtak. A nyár eleji aszály azonban keresztlőhúzta a termelő gazdaságok és a velük kapcsolatban levő gyárak számításait. Borsóból az idén a becslések szerint egy hektáron átlagosan csak 33–35 mázsa borsó termett. A termés kiesés a feldolgozó iparban is éreztető.

A Szegedi Konzervgyárba az idén öt termelőszövetkezet és két állami gazdaság fuvarozott borsót, amiből a hét termelőüzemben 1500 hektárnyi területet vetettek be. Innen, ha az időjárás nem szól közbe, 600 vagon borsót szállítottak volna a konzervgyárba, ahol ebből a mennyiségből 1150 vagon készáru előállítását tervezték.

A június negyedikétől július nyolcadikáig tartó főszezonban az üzembe csak 465 vagon borsót szállítottak, amiből 792 vagonnyi konzerv készült. A májusi nagy forrás miatt a vártnál hamarabb ért meg a borsó, így annak szállítása a tervezettnél előbb és nagyobb mennyiségben kezdődött. Így a Szegedi Konzervgyár a szezon elején kénytelen volt húszvagonnyit a többi társ-

feldolgozó üzemekbe irányítani. A konzervgyárban elmondták, hogy az idei borsó minősége jobb, mint tavaly volt. Ez jórészt azért van, mert a termelő gazdaságok zömében ma már korszerű és a betakarításra jól előkészített gépekkel dolgoznak.

A gyárban a fődényben három vasárnapon is dolgoztak, három műszakban. A nyári időszak megnyitja a kapu a diákok előtt is. Jelenleg 84 középiskolás hat órát, 39 tanuló nyolc órát dolgozik naponta, két műszakban, a csomagolóüzemben. Nem megerőltető munka, fiúk, lányok egyaránt végezhetik. A gyár a diákoknak 9 forintos órabért és a

jól dolgozóknak hetenként 100 forint prémiumot ad. A feltételek kedvezőek, mégis a tavalyi hasonló időszakhoz viszonyítva, az idén jóval kevesebben kérték munkát a gyárban...

A borsószezon után a konzervgyáriak már a paradicsom feldolgozására készülnek. Az idén 4 ezer 200 vagon paradicsom sűrítését tervezik. A két új gépsor kiadásra egy régebbivel naponta 85 vagon paradicsomot tud sűrítőmennyé átalakítani. A termelő gazdaságok előrejelzése alapján az üzemben arra számítanak, hogy augusztus első harmadában várható a paradicsom-főszezon kezdete.

Nemzetközi gyermekfogászati kongresszus

Szuvasodást okozhat a rágógumi

Néhány emberöltő alatt az emberiség jó fogazata első sorban a táplálkozási szokások megváltozása következtében tönkrement. Ez a felismerés vezette az orvosokat arra, hogy a gyógyítást is a megfelelő táplálkozás kialakításával, már a gyermekeknél el kell kezdeni.

Fő gondolataiban és témájában így kommentálták a Gyermekorvosok Nemzetközi Szövetségének vezetői az MTI munkatársának azt a kongresszust, amely négy napos programmal tanácskozik Budapesten.

A Duna Intercontinental Szállóban csütörtökön a nemzetközi tapasztalatok elnökségi ülésével kezdődött és péntektől plenáris üléssel, szekciótanácskozással folytatódik a rendezvény. Öt világrészről mintegy 800 gyermekfogorvos teszi közre és cseréli ki tapasztalatait: hogyan lehet hatékonyan megelőzni a fogszuvasodást, miként kell gyermekeinket már kicsiny korban hozzászoktatni a fogak rendszeres ápolására.

A fogszuvasodást előidéző leggyakoribb tényezők, nemzetközi tapasztalatok szerint: nem rágnak rendesen a gyermekek és sok édességet fogyasztanak. A rágásra rá kell szoktatni a gyermekeket, türelemmel, jó szóval. Fontos a gyermeknél is a főtételek utáni fogmosás.

Szakmai körökben már teljes az egyetértés abban, hogy a rágógumi — amely az esetek túlnyomó többségében édes — túlzott mértékben fogyasztva ártalmas a fogazatra. Ennek igazságáról egyelőre eléggé nehéz meggyőzni a közvéleményt, főleg a szülőket. Hasonló a helyzet az almával. A legtöbbben még mindig azt gondolják — sőt, mondják is a gyermeküknek —, hogy kitűnően tisztítja a fogzománcot. Van is ebben valami igazság, ha mértékletesen esszük. Ugyanakkor arra is gondolni kell, hogy az almában többféle olyan sav van, amely rombolja a fog anyagát, ha nagy mennyiségben kerül a szájba. A gyermekfogászok jó tanácsa: naponta legfeljebb két-három alma elfogyasztása ajánlatos, egészséges.

Kézikönyv az idegenforgalmi hivatalok szolgáltatásairól

Tájékoztató kézikönyv jelent meg a tanács idegenforgalmi hivatalok szolgáltatásairól. A nyolcadik, átdolgozott kiadásban megjelent 244 oldalas könyvből megtudhatja az érdeklődő, hol, milyen szálláshelyeket kínálhatnak. A fizetővendéglátó szolgáltatón kívül a motellek, az üdülőházak, a turistaszállók és a kempingek hálózatról, továbbá az éttermekről is részletes tájékoztatást nyújt a kiadvány.

Fejlettségünk — fogyasztásunk (2.)

Kétszer közepes

Napjainkban a teljes energia — energiahordozó — behozatalunk árszínvonala három és félszerese az 1973. évinek, ennnyivel fizetünk többet az évről évre nagyobb mennyiségért. S egy összefoglaló tény: 1975-ben a nemzeti jövedelem mérlegében kilenc százalékkal volt magasabb a belföldi felhasználás, mint a belföldi források adta lehetőség. Ez az arány azóta valamelyest csökkent, de még mindig fennáll, hosszú távon azonban megartathatatlan, mert — túllépve az egészséges, s a gazdasági fejlődéshez szükséges mértéket — eladósodáshoz vezetne.

Hullámok hátán

Szakemberek tréfás találgatása: kétszer vagyunk közepesek, melyik az az egy, melyet elismerünk ebből? Hazánk közepesen fejlett ország, amihez törvényesen a fogyasztás közepes színvonalához tartozik. Ez utóbbit azonban — tapasztalatok figyelmeztetnek rá — a közgondolkodás sokkal kisebb körben fogadják el objektív tényként, mint a gazdasági fejlettség közepes színvonalát. Ez a színvonal azonban egész egyszerűen nem teszi lehetővé a nála magasabb fokon álló fogyasztást, s ha bizonyos jellemzőkben mégis, annak nagy ára van.

Elméleti és gyakorlati ismeret: a fogyasztás eltérései mögött legtöbbször a jövedelmek különbözőségei állnak, de itt feltétlenül el kell választani az indokolt — a más jellegű munka, teljesítmény stb. által létrehozott — és az indokolatlan jövedelemkülönbségeket. A hosszú távú életszínvonal-politika magában foglal átmeneti lassításokat és gyorsításokat, ebből formálódik távlatokban a kiegyenlített ritmus, amihez elengedhetetlen az anyagi javak bősége. Ha tehát fogyasztóként akarunk előbbre jutni, akkor ehhez mindent megelőzve termelő-

ként kell haladnunk előre, s feljebb. Ebből következően — s törvénytzerűen — a gazdasági fejlettség és a fogyasztás viszonyában mindig is voltak átmeneti egyenlenségek, hullámzások, ez nem kivételes jegye, hanem éppen jellemzője ennek a folyamatnak.

Sokféle mérleg

Negyedszázadot, az 1950. és az 1975. közötti időszakot figyelembe véve, az európai szocialista országok csoportjában Csehszlovákiában és hazánkban volt a legkisebb a nemzeti jövedelem növekedési ütemének évi átlaga. Ugyanakkor amíg 1960-ban 16 százalékat tett ki a nyugatdíjaknak az aktív keresők számára, ma ez negyven százalék. Ugyanakkor amíg 1960-ban a háztartások teljes energiafelhasználásának 23 százalékát a szalma, a kukoricaszár és csutka, a rőze adta, napjainkra e tüzelőszerek részesedése két százalék alá csökkent. Gazdasági fejlettségünk lassabban változott, mint a fogyasztás szerkezete és mennyisége, hiszen ma — egyetlen adalékot kiragadván — kétmillió olajkállya van a lakosság tulajdonában, s 2,8 millió háztartásban használnak vezetékes vagy palackos gázt.

Tavaly — találmárka belemarkolva a példatárba — 107 ezer személygépkocsit, 910 millió liter sört, 299 ezer televíziókészüléket adott el a kiskereskedelem, de csupán 428 ezer férfikabátot, s 569 ezer férfiföltényt. Igaz, a fogyasztás szerkezetét egyre kevésbé befolyásolja az osztályhoz, társadalmi réteghez tartozás mikéntje — így sokféle tartós fogyasztási cikkben megközelítően azonos a két alapvető osztályba sorolt családok ellátottsága. Éppen ezért a társadalmi hovatartozást, mint fogyasztói magatartást döntően meghatározó tényezőt, fölváltja a mindent megelőzve termelő-

zet által mutatott minta, valamint az elképzelt jövő s a jelen összevetése. A mintaválasztás fő jellemzője: a magas jövedelműek fogyasztási szokásait sok tekintetben követik az alacsonyabb jövedelmű családok. Ami nem lenne baj, ha a szerkezetében, színvonalában kiemelkedő fogyasztás minden esetben a kiemelkedő munkateljesítmény jelzője lenne, mert akkor lényeges serkentő erő rejlene benne. Gyakran azonban ennek az ellenkezője igaz, tehát a gazdasági fejlettség elősegítéséhez nem mindenkor kapcsolódik egyértelműen a fogyasztói lehetőségek köre, sőt a kettő olykor szembekeverül egymással.

Bővülés, kérdőjellel

Egyszerre van jelen társadalmunkban a túlzott fogyasztás, s a ki nem elégített — ki nem elégíthető — szükséglet. Azaz: léteznek társadalmilag indokolt, a gazdasági fejlettség mai fokán természetesnek vehető — gondoljunk az önálló otthonra —, de kielégítetlen szükségletek. Ugyanakkor több fogyasztási területen adott fejlettségi fokunknál előbbre tartunk. Lássuk csak: 1955-ben 37,6 kg-ot tett ki az egy főre jutó húsfogyasztás, ma pedig 75 kilogrammot. Ez utóbbi adat nálunk gazdaságilag fejlettebb országokra jellemző, ahogy élelmiszerfogyasztásunk egésze túlzott, nincs arányban másféle szükségleteink kielégítésével.

Az 1934–1938. közötti években 0,23 kg babbkáv felhasználása jutott esztendőnként egy főre, ma 3 kg. Ugyanabban a két időpontban a sörből 3,1 liter, most 90 liter a megfelelő adat. Ide már vastag vonással kirítható kérdőjel kívánczik.

Lázár Gábor
(Vége.)

És még mitől romlik a devizamérleg?

Terveket néztünk Hamburgban. Magyar tervezővállalatok által készített kivitel terveket. Méreteket, adatokat kellett napokon át egyeztetnünk azzal a világ-hír nyugatnémet céggel, amely a magyar fél által megtervezett épületekbe a technológiai berendezéseket szállítja.

Velünk szemben a kollégák arcára néha meghökkenés, néha már megdöbbenés ült ki. Nyugtalan lettem, próbáltam megkérdezni ennek okát.

Nézzé, uram, mondták; a terveiket nézve azt vettük észre, hogy Magyarország sokkal gazdagabb, mint a Német Szövetségi Köztársaság. Mert nekünk még soha nem jutott eszünkbe a padlóburkolatoknál, szigeteléseknél, acélszerkezetek tűzvédelménél, és folytat-hatnánk a sort, ilyen költséges megoldásokat betervezni, mint amilyeneket az önkormányzatok tömegével látunk. Hát persze, ha ön, mint a beruházás vezetője, ezt megengedi...

A célzás félreérthetetlen volt.

Nem tőlem függ csupán a dolog — magyaráztam az ügyet. Nézzék, nálunk sokkal szigorúbbak a hatósági előírások, ha nem tartjuk be őket, nem engedélyezik az üzembe helyezést. Éppen ezért tervezőmérnökünk igyekeznék mindenben minden előírásnak eleget tenni, nehogy utóbb őket marasztalják el.

Ja, kérem — mondták — az asztal másik felén —, sok drága dolog van a világon, de semmi nem kerül annyiba, mint a felelősség áthárítása.

Bennem azóta is motoszkál a kérdés. Az alkalmazott műszaki megoldás kiválasztása nagy felelősségvállalást igényel. De a mi gazdasági gyakorlatunkban nemcsak a nagy, hanem az igen kicsiny felelősségek vállalása sem szokásos. Mi-

ért lenne ebben a kérdésben másként?

Egy tipikus eset, saját beruházói gyakorlatomból: egy „A” tűzveszélyességi osztályba sorolt helyiség padozatát olyan anyagból kell elkészíteni, amely szikrát nem ad, elektromosan vezető, statikus feltöltődésre nem hajlamos, nem éghető stb.

Ilyen anyag hazai, vagy szocialista relációból nincs. Amde egyszercsak megjelenik valamilyen nyugati cég és ajánlja portékáját. Amelynek tulajdonságáról, mindent kielégítő voltáról tanúsítványt, hivatalos papírt ad.

Nosza, a hatóság aláírja, a tervező betervezi, a tervezői műleíráshoz gondosan mellékelve a nyugati cég ama bizonyos nyilatkozatát, amely őt mindenfelelősségre a felelősség alól mentesíti. Egyedül a beruházó sápad a költségvetés láttán, mert az eredetileg négyzetméterenként 200 forintot áron kalkulált padlóburkolat költsége 2000 forint fölé emelkedett. És akkor meglepő dolgokra jön rá; a padlóburkolat — lévény műgyanta — ég. Rájön: egy tökéletesen vezetőképes padlóburkolat bizony-bizony nemcsak a statikus elektromosságot vezet, hanem áramütés-veszélyt is jelent.

Beruházó itt leteszi a fegyvert. Kicsit túl sok ez a kétségekből.

Tévedés ne essék! Semmiért nem kár, ami az élet- és vagyonbiztonságot növeli. De mindenkinek a saját, egyedi esetében kell eldönteni: a méregdrága, tökéletes „habzsoló” megoldás valóban növeli-e a biztonságot, vagy csak formai mentesítést nyújt.

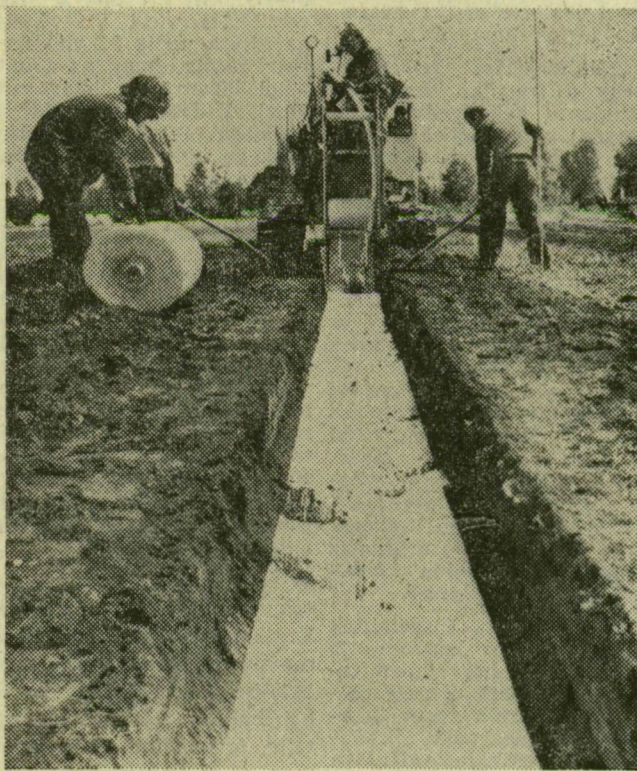
Nem is tudom, valójában még mitől, hányféle-fajta dologtól romlik a devizamérlegünk?

Erdélyi Sándor
(A Heti Világgazdaságból)

Erdőmérnökök képzése

Hatvan éve ad otthont Sopron az erdőmérnök-képzésnek. Azóta jó néhány tanterv volt életben a Lővérek alján fekvő nagy múltú felsőoktatási intézményben, az Erdészeti és Faipari Egyetemen. A közelmúltban újabb tíz évre, pontosan 1990-ig meghatározták az oktatási feladatokat, nevelési tennivalókat. A program a növekvő igényeket figyelembe véve nyújt átfogó ismeretanyagot a hallgatóknak, s mivel a jövőben az erdőszeti, a faipari és a geodéziai szakemberektől többet várnak, tovább szakosodik az egyetem.

Alagcsövezés

Tóth Béla felvétele

A szeged-mihályteleki Új Élet Termelőszövetkezet — amint már korábban írtunk róla — több mint hathektáros üvegházat épít. A tereprendezés után most már megkezdtek a kijelölt terület alagcsövezését. A Tiszántúli Meliorációs Vállalat speciális munkagépe egy menetben nyit árkot és abba lefekteti az üveggapot-szövetet takart, lyuggatott csöveket. A területet behálózó alagcsőrendszer a kerteszt talajának szellőztetésére, atmoszférájára, a felgyülemelő növényvédő szerek öntözővíz elvezetésére szolgál. A képen: a debreceni székhellyel működő vállalat nagy teljesítményű berendezése látható, munka közben